

Co čeká Moldavsko v oblasti ochrany přírody? Země by měla směřovat s českou pomocí k sítí Natura 2000

27.5.2025 - | Arnika

Moldavsko se v současnosti v ochraně cenných přírodních lokalit - volně žijících rostlin, živočichů a jejich přirozených stanovišť - opírá o strategicky plánovanou síť zelených ploch a vodních prvků, které poskytují ekosystémové služby a zlepšují životní podmínky, tzv. síť Emerald. Po rozhodnutí o zahájení přístupových rozhovorů Moldavska s EU v roce 2023 však tato starší mezinárodní úroveň ochrany přírody nemusí být dostačující. Její přísnější a přesněji definovanou evropskou obdobou je právě síť Natura 2000.

„Pro země s omezenými institucionálními kapacitami představuje přechod ze síť Emerald na Natura 2000 jak příležitost, tak řadu výzev. Efektivní monitoring vyžaduje jednotné metodiky, technické znalosti a udržitelné podpůrné struktury. Posílení místních kapacit a přizpůsobení metod monitoringu jsou klíčové pro účinnou a relevantní ochranu přírody,“ uvedla Elena Mărgineanu, Ph.D., odborná asistentka environmentálního práva na univerzitě ULIM a zástupkyně Biotiky.

Na semináři, spoluorganizovaným také Arnikou, zaznělo, že Natura 2000 vyžaduje důkladnější přístup, sběr přesných a srovnatelných dat o chráněných druzích, odbornou správu území a komplexní institucionální zajištění. „Nasměrování Moldavska směrem k síti Natura 2000 by neznamenalo jen splnění podmínek pro vstup do EU, ale i zavedení osvědčeného a funkčního nástroje ochrany přírody,“ řekl hlavní řečník semináře Petr Roth, přední český expert s rozsáhlými zkušenostmi z ČR a západního Balkánu. Ten také poukázal na zásadní rozdíly mezi sítěmi Emerald a Natura 2000 ve dvacetistránkovém dokumentu, určeném pro moldavské úřady ochrany přírody.

„Oficiálně se tvrdí, že síť Emerald a Natura 2000 jsou rovnocenné a plně kompatibilní. Toto politické prohlášení je však na hony vzdáleno realitě,“ píše Roth v úvodu dokumentu. Podle Rotha je jednoduchá konverze nemožná, protože Natura 2000 klade vyšší nároky nejen v legislativní oblasti, ale i na odborné zajištění celého systému. Sjednocení moldavské praxe s tou evropskou bude například vyžadovat klasifikaci stanovišť a srovnatelnost údajů o konkrétních druzích. Obrovskou výzvou je potřeba aktuální a komplexní mapy biodiverzity, která zachytí cenné ekosystémy a stanoviště.

To vyžaduje adekvátní zdroje. „Přechod ze síť Emerald na Natura 2000 vyžaduje vědecký základ – archivaci dat z mapování biotopů po celém území Moldavska pomocí jednotné metodiky,“ uvádí Rothova analýza.

Území zařazená do Natura 2000 by měla mít jasné plány aktivní správy, nikoliv být ponechána svému osudu, jak je dnes běžné. To znamená jejich jednoznačné vymezení a identifikaci. Některá ze stávajících 61 lokalit v síti Emerald, zejména v oblasti Dolního Dněstru, tato kritéria nesplňují – zdejší ochrana je roztríštěná do 13 nepropojených oblastí bez možnosti účinné správy.

Seminář proto zdůraznil důležitost vzdělávání veřejnosti – čím náročnější je systém ochrany přírody, tím více se z něj stává celospolečenské téma. „Moldavský systém ochrany přírody čeká ještě dlouhá cesta, pokud se má přiblížit evropským standardům a splnit podmínky pro vstup do EU. O to víc nás těší, že můžeme sdílet českou zkušenosť, včetně bezprecedentního mapování biodiverzity,“ komentoval Pavel Pinkava, koordinátor projektu Arniky v Moldavsku.

Sdílení zkušeností v rámci dlouhodobé mezinárodní spolupráce

Seminář byl součástí společného projektu Arniky a Biotiky „Natura 2000 v Moldavsku: Prosazování evropského přístupu k ochraně přírody v Moldavsku“, který je podpořen programem Transition Promotion Ministerstva zahraničí ČR.

Zástupce české ambasády v Moldavsku, Adam Piňos, uvedl: „*Česká republika pomáhá Moldavsku v mnoha oblastech - od politické podpory až po spolupráci v oblastech, jako je ochrana hranic nebo vodní hospodářství.*“ Dodal, že „*země už prokázala politickou vůli i institucionální kapacity k přiblížení se standardům EU a jsem rád, že české know-how tomu může napomoci.*“

Obě nevládní organizace, česká Arnika a moldavská Biotica, spolupracují dlouhodobě. Kromě systémových změn v ochraně přírody se věnují i praktickým zlepšením v terénu. Například letos na jaře uspořádaly dvě dobrovolnické úklidové akce v Národním parku Dolní Dněstr, do nichž se v obcích Tudora a Vișoara zapojilo více než 60 lidí.

Spolupracují také na dlouhodobé podpoře dobrovolných strážců národních parků, kteří díky společným projektům dostali i vybavení a byli propojeni se světovou sítí Ranger Federations. Další informace o aktivitách Arniky a Biotiky v Moldavsku najdete například zde:
<https://arnika.org/en/countries/moldova/news-moldova>

(Pro více informací kontaktujte tiskového mluvčího Arniky Luboše Pavloviče, Tato e-mailová adresa je chráněna před spamboty. Pro její zobrazení musíte mít povolen Javascript., +420 606 727 942)

<http://arnika.org/o-nas/tiskove-zpravy/co-ceka-moldavsko-v-oblasti-ochrany-prirady-zeme-by-mela-sm-erovat-s-ceskou-pomoci-k-siti-natura-2000>